

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

3.12.2021

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Poratie 5 A
90140 OULU

kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointiohjelmasta

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys (jatkossa PPLY) on tutustunut Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

PPLY painottaa sitä, että kaikissa maakuntakaavaan liittyvissä luontovaikutusten arvioinneissa tulee huomioida uusimmat linnustoaineistot. Tämän vaihemaakuntakaavan pääteemoista tämä koskee liikennejärjestelmiä ja logistiikka-alueita, energiantuotantoa, varastointia ja siirtoa, viherrakennetta ja ekosysteemipalveluita sekä energiamurroksen vaikutuksia maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arviointia.

PPLY esittää, että tuulivoimalle soveltuvia alueita tulee tarkastella maakunnallisena kokonaisuutena nykyisen sirpalemaisena sijoittelun sijaan. Kun tuulipuistoja tarkastellaan hanke kerrallaan, maakunnan tuulivoimaloiden kokonaisvaikutusta linnustoon on vaikea arvioida luotettavasti. Esimerkiksi rannikkoseudulla tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa yksittäisistä tuulipuistoista muodostuu muuttoreitteihin negatiivisesti vaikuttava kokonaisuus. Myös mahdollisten merituulipuistojen vaikutukset meri- ja saaristolinnustoon tulee selvittää tarkkaan.

Tämän lisäksi tuulivoimaloiden sijoittelua tulee arvioida uuden teknologian ja uuden tutkimustiedon näkökulmista erityisesti sen suhteen, voidaanko tuulipuistoja sijoittaa nykyistä enemmän asutuskeskusten tuntumaan. Näin voitaisiin tulevaisuudessa säästää etenkin metsälinnuston elinympäristöjä. On tarpeen selvittää, voisivatko maakuntakaavan tuulivoimamerkinnot olla nykyistä sallivampia suhteessa asutukseen määriteltäviin etäisyyksiin. Siinä tapauksessa tarkempi harkintavalta riittävästä etäisyydestä jäisi kuntien kaavoitukselle, jossa voidaan paremmin ja joustavammin huomioida paikallisten asukkaiden mielipiteet, uusin tutkimustieto ja voimaloiden tekninen kehitys. PPLY katsoo, että maakunnan tasolla ei kannata rajata pois asutuksen takia sellaisia tuulivoimaloiden sijoituspaikkoja, jotka olisivat ympäristön kannalta kestäviä, teknistaloudellisesti toteutettavissa ja kunnallisessa päätöksenteossa hyväksyttävissä.

Maankäytön suhteen PPLY kehottaa kiinnittämään huomiota turpeen käytön romahdusmaiseen laskuun Suomessa. Koska turpeen tarve on laskenut hyvin vähäiseksi, jo kaavoitettuja turvetuotantoalueita tulee tarkastella uudelleen ja uusien alueiden kaavoittamiseen suhtautua hyvin kriittisesti. PPLY suosittaa tu1- ja tu2- merkintöjen poistamista maakuntakaavasta, sillä se

avaa uusia mahdollisuuksia alueiden maankäytön ja mahdollisen suojelutarpeen suunnitteluun mm. linnustonsuojelun näkökulmasta. Suolinnusto on uhanalaistunut nopeasti ja soiden suojelua tulee tehostaa. Pohjois-Pohjanmaan liiton toteuttama Pohjois-Pohjanmaan ja Länsi-Kainuun suo-ohjelma sekä PPLYn määrittelemät maakunnallisesti arvokkaat lintualueet antavat lisätietoa tämän suunnittelun pohjaksi.

Liikenneverkkojen suunnittelusta PPLY toteaa, että koska Pohjois-Pohjanmaalla valtaosa ihmisistä (60 %) asuu Oulun seudulla ja muuttoliike kaupunkiympäristöön jatkuu edelleen, olennaista liikennesuunnittelussa on keskittyä vähäpäästöisten liikennemuotojen lisäämiseen - erityisesti joukkoliikenteeseen ja pyöräilyyn - ja yksityisautoilun painotuksen vähentämiseen. Koska päästöissä on kyse kokonaisuuksista, ja Pohjois-Pohjanmaalla on myös paljon harvemman asutuksen alueita, joissa yksityisautoilua tarvitaan enemmän, kaupunkialueilla autoilun päästöjä tulee tasapainottamisen vuoksi vähentää. Lisäksi autoilun infra vaatii paljon pinta-alaa, joka vähentää linnuston tarvitsemia elinympäristöjä. Siksi E75/E4 -tien ja muiden valtateiden perusparannusten ja uusien tielinjausten suunnittelussa on huomioitava tärkeiden linnustoalueiden ja hiilinielujen säilyminen.

Yleisenä huomiona PPLY lausuu, että kaavan sisällössä ja lähestymistavoissa tulisi kautta linjan huomioida energiantuotannon ja ilmastovaikutusten lisäksi luonnon monimuotoisuus. Suomenkin allekirjoittaman YK:n biodiversiteettisopimuksen mukaan maankäyttöratkaisuilla ja ekosysteemien suojelulla voidaan hidastaa ilmastonmuutosta merkittävästi. Ekosysteemien ennallistaminen tehostaa pitkällä tähtäimellä hiilensidontaa ja edistää luonnon monimuotoisuutta.

Luontopohjaisilla ratkaisuilla voidaan yhtä aikaa vaikuttaa kahteen globaalisesti suurimpaan ympäristöhaasteeseen: luontokatoon ja ilmastonmuutokseen. Kaavoituksella on tässä keskeinen rooli.

Seija Rannikko
PPLY:n puheenjohtaja

Petri Haapala
PPLY:n suojelutoimikunnan puheenjohtaja